

תימא

כתב עת לחקר יהדות תימן ותרבותה

העורך

יוסף יובל טובי

[כא]

האגודה לטיפוח חברה ותרבות

נתניה * תשפ"ג

מועצת המערכת

פרופ' נחם אילן, מכללת חמדת הדרום
דר' יגאל בן-שלום, מכון אדלר
פרופ' מאיר בראשר, האוניברסיטה העברית
פרופ' ירון הראל, אוניברסיטת בראילן

חברי המערכת

דר' אריאל מלאכי, אוניברסיטת בראילן
דר' יהודה עמיר, אוניברסיטת בראילן

כתב העת יוצא לאור בסיוע
משרד התרבות והספורט, מנהל התרבות

על העטיפה:

"יש עדיין כמה שיירות העוברות בין החורבות העלובות של נמל מוכיא"
(10 תמונה 1936), Salvatore Aponte, *La Vita Segreta Dell'Arabia Felice*, Milano

©

כל הזכויות שמורות

כתובת המערכת וההנהלה:

תימא, האגודה לטיפוח חברה ותרבות
כיכר העצמאות 11, ת"ד 1515, נתניה 4211501
טלפון: 09-833-1325; פקס: 09-861-4712
<http://www.teman.org.il>
hatemanim@gmail.com

הכתובת למשלוח מאמרים וספרים לביקורת:

פרופ' יוסף יובל טובי, החוג לספרות עברית והשוואתית, אוניברסיטת חיפה, חיפה 31905
דוא"ל: yoseftobi@gmail.com

נדפס בדפוס א. שטרן, ירושלים תשפ"ג

מסת"ב 6-4-92995-965-978

תוכן העניינים

	יוסף יובל טובי	נמל מוכ'א והקהילה היהודית המקומית בשנות השלושים במאה הי"ח	7
	מיכאל גרשיגרשוני	לתולדות 'שרח אלחבור'	
26		בעקבות כתבים תימניים לא ידועים מלפני גלות מן־ע	
	גלעד שפירא	הצדיק בין מטפורה לבין משל	
55		שיח מבעים בפרשת 'תולדות' במדרש הגדול	
79	אליעזר שלוסברג	מדרשי תימן: בין פרשנות לחינוך	
109	זהר עמר	התנצחות בין צמחים ובשמים בשירת יהודי תימן	
	רצון ערוסי	מי אומר 'כהנים' לכהנים לפני ברכת כהנים? (שינוי שיטת פסיקת הלכה בתימן)	141
	אמנון שלומי־אכלופי	חריגות מן המטבע שטבעו חכמים	
148		בברכות בתכלאל 'עץ חיים' למהרי"ץ ופותרון	
	אורי צור	'בא"י למדני חקיך' לפני הקריאה ב'מנורת המאור' בקרב יהודי תימן: אמירת פסוק או ספק ברכה לבטלה/ ברכה שאינה צריכה	166
	דוד קאפח	בעל המתנהג כלפי אשתו באלימות הגורמת למאיסתה	
187		בו: עיון בפסק דין של הרב יוסף קאפח	
	אדם בן־נון	'מפי רב ולא מפי כתב':	
214		מסורות קדומות או שיבושים חדשים	
	יעקב שריג	מרחב אחד ושחקנים שונים:	
228		שדים ובני אדם בכפיפה אחת בסיפורי העם התימניים	
	יוסף יובל טובי	מברכה צפירה ועד חנה אהרוני: כוכבות הזמר והריקוד	
244		יוצאות תימן בתקופת היישוב ובראשית ימי המדינה	
	בת־ציון ימיני	לשון נופל על לשון כמגביר מצלול	
258		בשירת טוביה סולמי	

	השתלבותם והתאקלמותם של בני הדור השני לעליות יהודי תימן בישראל	איריס גמליאל-מדדהלה
277	'לתחייה רוחנית וחברתית להגנת זכויות ולמיזוג גלויות' פעילות כתב העת 'אפיקים' וקבוצת מייסדיו בשנתיים הראשונות לקיום הביטאון	עדי יפת פוקס
291		תעודה
333	'מגילת ברכה' לדוד בן-גוריון לרגל הגיעו לגבורות	יוסף יובל טובי
341	דר' יוסף בן שמעון טובי: חוקר 'מדרש הגדול'	לזכרו
		שירה
349	שלושה שירים: שבזי; אבי ואמי; אדם?!	רחל ארזני
		ספרים:
		א. ביקורות
	יוסף עמרני, ירמיהו: רומן היסטורי מחיי הנביא ירמיהו ונבואותיו	יהודה עמיר
354	אמנון מעבי ונורית קורן, שקופים זקופים: סיפור קליטתם של עולי תימן 1881-1954 בארץ-ישראל ובמדינת ישראל	יהודה עמיר
356	Ori Shachmon, <i>Tēmōnit: The Jewish Varieties of Yemeni Arabic</i>	יוסף יובל טובי
358		ב. סיקורות
	1. ספרות מחקר: Kerstin Hünefeld, <i>Dhimma im Kontext des zaiditischen Jemen, Imam Yahyā Ḥamīd al-Dīn (1869-1948). die Juden: Jüdinnen von Sanaa und die Aushandlung islamrechtlich legitimierter Regierungsführung</i> ; הניה רוטנברג ודינה רוגינסקי (עורכות), שרה לויטנאי: חיים של יצירה; גלעד שפירא, מדרש הגדול: פואטיקה כסמן זהות; 2. ספרות יפה: שרית גרדוול, ספרי תמה תמימה; אסתר קאפח, ילדת ביכורים; עינת קאפח, בסוף יום; 3. ספרי משפחה וזכרונות: שושנה שובי, לך נכספה נפשי שלום לוי-קראני, "מגולה לגאולה": מצפון	יוסף יובל טובי

תימן לארץ הקודש; רקמה תימנית: משפחת היזמי מתימן ועד היום; משה כהן, מביד'א שבתים לנגן העדן בארץ ישראל; דני בר-מעוז, הקיסר התימני: ישראל קיסר – סיפור חיים; דוד חוברי, משפחה בראי תקופה: תולדות משפחת חיים בן סעיד קאפח בין השנים 1933–1949; אסנת לוי, תיק תנעמייה חטופה; יהודה חשאי, אפשר גם אחרת; מרדכי יצהרי, ספר תולדות האדם: תימן – ארץ ישראל; 4. כתבי עת: אדם בן-נון (עורך), תהודה 40: אסופת מאמרים לכבוד פרופ' יהודה ניני ז"ל; תהודה 41–תהודה 42: אסופת מאמרים לכבוד הרב שלום יצחק הלוי זצ"ל.

359

367

vii

רשימת המחברים

תקצירים באנגלית